

Bildningsförvaltningen
Fredrik Cederlöf/Pernilla Elfstrand

Behovsanalys fullstor sporthall

Bedömning

Bildningsförvaltningen bedömer att det finns behov av ytterligare en sporthall av större storlek i Danderyds kommun. Bedömningen grundar sig på genomförd behovsanalys samt en dialog med de i kommunen aktiva idrottshallsföreningarna.

Förvaltningen konstaterar att beläggningsgraden under föreningsstid i kommunens befintliga sporthallar är hög. Antalet deltagartillfällen, för de fem idrotter (innehåll, gymnastik, handboll, basket och volleyboll) som främst nyttjar inomhushallar, ligger högt i jämförelse med kommunerna i Stockholms län. Tillgången till fullstora sporthallar är dock låg i jämförelse med övriga kommuner i länet.

Vid bedömning av bästa förutsättningar för nyttjande av en fullstor sporthall är den geografiska placeringen av väsentlig vikt. Både för bokning och beläggning under skoltid samt under föreningsstid. För skolan betyder detta att hallen placeras inom gångavstånd från en skola och för föreningslivet att placeringen är i nära anslutning till bra kommunikationer.

Förvaltningen bedömer att en fullstor sporthall bäst möter kommunens behov. Storleken innebär full användbarhet för aktuella idrotter och möjliggör flexibilitet för föreningar att bedriva verksamhet i lokalen.

Förvaltningen konstaterar att det finns möjlighet att nyttja befintliga mindre idrottshallar mer effektivt, där föreningar till exempel med fördel kan bedriva verksamhet för sina yngre medlemmar.

Befolkningsprognosen tyder inte på att behovet av en fullstor sporthall skulle komma att öka till följd av befolkningsutvecklingen.

Behovsanalys

Befintliga fullstora sporthallar

I kommunen finns fyra fullstora sporthallar med minsta mått 40 x 20 meter enligt nedan:

- Mörbyhallen, Vendevägen 94, sporthall 42 x 25,5 meter + en gymnastikdel 35 x 12,5 meter.
- Danderyds Gymnasium, Rinkebyvägen 4, sporthall 41 x 21 meter.
- Fribergahallen, Mörbyhöjden 24, sporthall 40 x 20 meter.
- Norrängsgården, Danderydsvägen 4, sporthall 40 x 20 meter.

Bildningsförvaltningen
Fredrik Cederlöf/Pernilla Elfstrand

Beläggingsstatistik

Nedan framgår beläggning i respektive sporthall under föreningstid vardagar efter klockan 16:00 samt lördagar och söndagar. Statistik har tagits fram dels för en ordinarie vecka (vecka 11) under föreningssäsong dels för en tolv månadersperiod (1 juni 2022 – 1 juni 2023).

Beläggning vecka 11 2023			
	Total tid, timmar	Bokad tid, timmar	Beläggning
Mörbyhallen	50	49	97%
Fribergahallen	50	47	94%
Norrängsgården	50	46	92%
Danderyds gymnasium	50	45	90%
Totalt	200	187	93%

Beläggning helår 20220601-20230601			
	Total tid, timmar	Bokad tid, timmar	Beläggning
Fribergahallen	2 612	1 823	70%
Mörbyhallen	2 612	1 723	66%
Danderyds gymnasium	2 612	1 608	62%
Norrängsgården	2 612	1 531	59%
Totalt	10 448	6 685	64%

Under en ordinarie vecka är beläggningen i snitt 93 procent där Mörbyhallen ligger högst på 97 procent. Ser man på årsbasis sjunker beläggningen till 64 procent i snitt. Detta beror på att inomhushallarna i princip inte nyttjas under sommarlovet.

Med beläggning avser bokad och fakturerad tid. Detta behöver inte vara lika med nyttjad tid. Förvaltningen har inte kännedom om eller i vilken utsträckning bokad tid eventuellt inte nyttjas eller om den aktivitet som pågår kräver tid i fullstor sporthall.

Inomhusidrotter

De idrotter som främst nyttjar sporthallarna i Danderyd är basket, innebandy, gymnastik, volleyboll, bordtennis, friidrott och till viss del fotboll. Enligt fördelningsprinciper (se bilaga) fördelas tider i sporthall först och främst till inomhusidrotter. Definition inomhusidrott är idrott som i huvudsak bedriver tävling inomhus.

Nyttjande och kapacitet

Statistik via Riksidrottsförbundet visar att föreningslivet i Danderyd är mycket aktivt (se bilaga Statistik och jämförelser med andra kommuner). Vid jämförelse med kommunerna i Stockholms län är Danderyd den kommun som har högst antal deltagartillfällen i åldersgruppen 7 - 20 år,

Bildningsförvaltningen
Fredrik Cederlöf/Pernilla Elfstrand

totalt alla LOK-stödsberättigade föreningar. Men, när man ser till antal deltagartillfällen för de fem idrotter som främst nyttjar större idrottshallar, såsom innebandy, basket, handboll, volleyboll, gymnastik, i samma åldersgrupp, placerar sig Danderyd lägre ner jämfört länets kommuner. Detta kan tyda på att dessa idrotter inte har lika goda förutsättningar i Danderyd, att intresset är lägre eller att föreningar utanför Danderyd är mer framstående och lockar fler deltagare.

Bildningsförvaltningen kan via publicerad statistik konstatera att antal idrottshallar per 1000 invånare 7 - 20 år ligger lägre i Danderyd än i flertalet kommuner i Stockholms län. Jämförande statistik från 2019 visar också att nyttjandet av idrottshallar i Danderyd är högt. Danderyd ligger på tredje plats efter Stockholm och Tyresö när det gäller antal deltagartillfällen per antal idrottshallar, i idrottsföreningar för de fem idrotter som främst utnyttjar idrottshallar.

I en jämförelse mellan inomhusidrotter, fotboll samt is-idrotter gällande tillgång till adekvat aktivitetsyta i Danderyds kommun, framkommer följande:

- Inomhusföreningar exklusive simning och tennis
 - Cirka 1 700 aktiva medlemmar fördelat på fyra idrottshallar, det vill säga 425 medlemmar per sporthall.
- Fotbollsföreningar
 - Fem föreningar med cirka 2 600 aktiva medlemmar fördelat på tio fotbollsplaner (11- och 9-manna), det vill säga 260 medlemmar per fotbollsplan.
- Is-idrottsföreningar
 - Tre föreningar med cirka 900 aktiva medlemmar fördelat på två ishallar till fyra isytor inklusive uterinkar beroende av säsong, det vill säga 225 - 450 medlemmar per isyta.

Siffrorna baseras på från föreningen inrapporterade aktiva medlemmar 7 - 20 år per 31 december 2022.

Utifrån ovanstående resonemang samt en dialog med de i kommunen aktiva idrottshallsföreningarna kan bildningsförvaltningen konstatera att det finns behov av ytterligare en hall av större storlek i kommunen

Utformning av sporthall

Med en fullstor sporthall menas en hall med spelyta 40 x 20 meter som medför full flexibilitet när det gäller i princip alla idrotter man kan bedriva inomhus både för träning, tävling och match. När det gäller idrotter som ej bedriver bollsport exempelvis gymnastik och friidrott kan det dock vara

Bildningsförvaltningen
Fredrik Cederlöf/Pernilla Elfstrand

önskvärt med en annan utformning av hallen då flera av deras discipliner kan kräva andra ytor samt specialredskap.

Befolkningsprognos

Antaganden om befolkningsutveckling ger inte argument för att bygga en ytterligare fullstor sporthall (se bilaga Statistik och jämförelser).

Enligt befolkningsprognos (byggbaserad) för Danderyd 2023 - 2038 framgår att den totala befolkningen antas öka med 5,9 procent eller 1 919 invånare. Den primära åldersgruppen för föreningsaktiviteter 7 - 20 år beräknas under samma period att minska med 5,8 procent eller 420 invånare.

Befolkningsutvecklingen inom respektive delområde (Danderyd, Djursholm, Enebyberg och Stocksund). Visar att det endast är inom delområde Danderyd som det finns en förväntan på att invånare i åldersgruppen 7–20 år kan komma att öka. Denna ökning innebär 2,8 procent eller 59 invånare. I övriga delområden förväntas åldersgruppen att minska med 7 procent i Djursholm, 10 procent i Enebyberg samt 13 procent i Stocksund.

Geografisk placering

I nuläget finns endast en mindre hall i Enebyberg och kommundelen saknar en fullstor sporthall. I tidigare diskussioner har Enebybergs IP nämnts som en tänkbar placering. Fördelen med en sådan placering skulle vara synergieffekter avseende personal, energieffektivisering samt ett mer ostört läge. Nackdelen är att det sannolikt, på grund av avstånd till närmaste skola, blir svårare att få till ett gott nyttjande på dagtid.

En bra placering för en fullstor sporthall är något som kan diskuteras. Ett centralt läge nära kommunikationer är en placering att föredra för föreningslivet. När bildningsförvaltningen mäter vilka idrottshallar som idag har högst beläggning är det just de som ligger centralt i kommunen, nära Mörby centrum med tunnelbana och buss som sticker ut. Det är också lätt att ta sig mellan dessa hallar, vilket underlättar för tränare och deltagare. En viktig aspekt är även att ett centralt läge minskar miljöpåverkan och energiåtgång som genereras av transporter till och från aktiviteterna.

Enebybergs skola och ny idrottshall (Brageskolan)

Idag bedrivs verksamhet i Brage med framför allt de yngre åldersgrupperna. Främst gymnastik men även innebandy, basket och nu även friidrott. Det finns lawn bowl för seniorer och under några månader på vintern flyttar även fotbollen in med sina yngsta lag samt ströbokningar konståkning. De senare och obekvämare tiderna bokas av privata aktörer för vanligtvis innebandyspel. Beläggning mellan 30–35 timmar per vecka beroende på säsong. Enebybergsgymnasterna och Enebybergs IF står för majoriteten av bokningarna.

Bildningsförvaltningen
Fredrik Cederlöf/Pernilla Elfstrand

Efter utredning och förstudie av Enebybergs skola med tillhörande ny idrottshall förespråkas att bygga en hall med spelyta 28 x 15 meter vilket är en spelyta som idrotts- och fritidsverksamheten endast kan använda för liknande verksamheter som idag bedrivs i den nuvarande Bragehallen. Träning kan bedrivas för de yngsta åldersgrupperna samt fortsatt uthyrning till privata motionärer. En sådan hall kan även fungera för tävlingsspel i basket samt vissa discipliner inom gymnastik, men blir dock för liten för att hantera samtliga discipliner inom trupp gymnastik.

Ekonomiska aspekter

De ekonomiska effekterna för kultur- och fritidsnämnden av tillförande av en ny fullstor sporthall beror huvudsakligen på:

- Hyreskostnad
- Föreningslivets nyttjande
- Andra intressenters nyttjande
- Fastställd prislista för uthyrning per timma

Enligt kultur- och fritidsnämndens beräkningar utgör föreningstid cirka 60 procent av uthyrningsbar tid i idrottshallar. Denna tid avser huvudsakligen vardagar efter klockan 16:00 samt lördagar och söndagar. För att uppnå effektivitet beträffande nyttjande och ekonomi är det av vikt att en hall kan samnyttjas med andra intressenter under vardagar klockan 08:00-16:00. Denna tid är främst av intresse för skolundervisning men kan även locka andra målgrupper såsom exempelvis äldre.

För att möjliggöra ett samnyttjande behöver en hall ha en geografisk placering som möjliggör detta. För skolan innebär det närhet till skolan, för föreningslivet liksom övriga målgrupper är det fördelaktigt med bra kommunikationer vilket underlättar för såväl deltagare som tränare. För ett effektivt nyttjande ur föreningssynpunkt är hallens volym viktig. En hall med större volym möjliggör ett mer flexibelt nyttjande avseende åldrar, gruppstorlek, tävlingskrav med flera. En flexibel hall blir mer attraktiv att hyra.

Kultur- och fritidsnämnden stöttar föreningslivet och främjar folkhälsan genom subventionerade lokalhyror. Den taxa som föreningslivet samt övriga betalar fastställs årligen av kommunfullmäktige. Nuvarande nivåer innebär att föreningarnas ungdomsverksamhet, i exempelvis Mörbyhallen, betalar ett pris som är subventionerat med 95 procent och vuxenverksamheten med nästan 85 procent. Företag och privatpersoner subventioneras med närmre 60 procent. De totala avgifter som föreningslivet och övriga externa betalade 2022 för Mörbyhallen motsvarade 10 procent av direkta kostnader som uppgick till 4,7 miljoner kronor.

Bildningsförvaltningen
Fredrik Cederlöf/Pernilla Elfstrand

Bilagor

1. Statistik och jämförelser idrottshallar, 2023-06-26
2. Fördelningsmodell Danderyds kommun